Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding winterseizoen 2020 - 2021

Gemeente Weert
Afdeling Openbaar Gebied
Postbus 950
6000 AZ Weert

Inhoud

1. Inleiding....3
2. Prioriteiten en routes....3
3. Methodieken....4
4. Uitvoering....5
5. Strooimiddelen....6
6. Materieel....7
7. Onderhoud en preparatie materieel....7
8. Vlootschouw en toolboxmeeting....7
9. Afstemming met andere wegbeheerders....8
10. Communicatie....8
11. Meldingen/toezicht....8
12. Duurzaamheid en Milieu....9
13. Strooiroutes....9

1. Inleiding

Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding opgesteld en door het College van B&W vastgesteld. De basis voor het uitvoeringsplan 2019-2020 dat voor u ligt, is het gladheidsbestrijdingsplan 2017-2021 vastgesteld door de gemeenteraad op 20 september 2017. Het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding is een voorzetting van het plan 2018-2019 waarbij er aanpassingen zijn gedaan op basis van de knelpunten van het voorgaande jaar. Deze komen voort uit meldingen en input van de wijk- en dorpsraden en uitvoerders.
In dit uitvoeringsplan wordt beschreven hoe, waar en wanneer er actie wordt ondernomen om de gladheid te bestrijden.

2. Prioriteiten en routes

Bij het bepalen van de te strooien routes houdt de gemeente te allen tijde rekening met veiligheid en bereikbaarheid. De totale lengte van de te strooien wegen en fietspaden is 200 km, verdeeld over 6 routes. Dit betreffen 4 strooiroutes op wegen, 1 binnenstad route en 1 fietspadenroute. Naast de routes is er de mogelijkheid om bruggen en viaducten afzonderlijk te strooien en bij hevige sneeuwval een ploegroute uit te voeren. De strooiwagens, en bij het sneeuwruimen ook de sneeuwploegen, rijden volgens een van tevoren vastgestelde route.

prioritering
De volgende prioritering wordt gehanteerd voor de te strooien wegen en fietspaden;

1. Fietspaden. Voor de losliggende fietspaden geldt dat deze nagenoeg allemaal in een strooiroute opgenomen zijn en bij sneeuwval worden geschoven en gestrooid. Dit gebeurt tegelijkertijd met het ploegen en strooien van gebiedsontsluitingswegen.
2. Gebiedsontsluitingswegen. Dit zijn de wegen met een belangrijke verkeersfunctie. Hieronder vallen wijkontsluitingswegen en belangrijke buurtstraten die zorgen voor een goede verkeersdoorstroming.
3. Busroutes. Straten die vallen binnen een busroute.
4. Busstation bij NS Station Weert.

Overige straten in de woonwijken en trottoirs worden in principe niet gestrooid. Er wordt geen gladheid bestreden op particuliere wegen en terreinen.

Bij preventieve strooiacties worden de wegen en fietspaden in één werkgang uitgevoerd. Bij sneeuw en/of ijzel of onverwacht opvriezend wegdek wordt te allen tijde gewerkt volgens de vastgestelde prioritering.

Bruggen en viaducten en koude plekken
Naast de vaste routes kan de gladheid coördinator bepalen om bruggen en viaducten te strooien. Vanwege de vrije ligging (geen contact met de grond) en het materiaal (staal/beton) koelt het wegdek op een brug of viaduct aanzienlijk sneller af dan de overige wegen. Daarnaast treedt hier sneller condensatie op, waardoor het wegdek nat wordt en kan bevriezen, terwijl het overige wegdek droog is. Bevriezing op bruggen en viaducten treedt derhalve eerder op. De bruggen en viaducten-route kan indien nodig worden uitgebreid met een koude plekken (wegen)route. Deze koude plekken zijn eerder op basis van infra-roodmetingen vastgelegd.

Beschikbaar stellen strooizout door de gemeente
De gemeente bestrijdt de gladheid niet op elke locatie. We willen onze bewoners, ondernemers en instellingen in staat stellen om, aanvullend op de gemeentelijke inspanningen, gladheid te bestrijden, bijvoorbeeld op trottoirs, woonstraten en terreinen van instellingen. Bewoners kunnen gedurende het gladheidsseizoen, van 1 november 2020 tot 1 april 2021, in het kader van burgerparticipatie 5 kg strooizout ophalen. Hierbij dienen zij een identiteitsbewijs of hun Weerterlandpas te tonen bij de milieustraat aan de Graafschap Hornelaan 207/209. Dit kan tijdens de openingstijden van de milieustraat.

3. Methodieken

In dit hoofdstuk worden de verschillende toegepaste methodieken bij de gladheidbestrijding besproken en toegelicht.

Preventief strooien
Bij het preventief bestrijden van gladheid wordt voorkomen dat het wegdek glad wordt. Hiermee wordt de verkeersveiligheid positief beïnvloed en wordt de doorstroming op het wegennet zo goed als mogelijk gewaarborgd. Hierbij dienen de wegen en fietspaden binnen de prioritering, voor aanvang van de ochtendspits (07.00 uur) en de avondspits (17.00 uur) gestrooid te zijn. Er wordt zo veel mogelijk preventief gestrooid.

Curatief strooien
Bij het curatief strooien wordt aanwezige gladheid op het wegdek bestreden en wordt het wegdek weer stroef te gemaakt.
Bij curatieve strooiacties gelden de volgende tijdlimieten:

- Bij onverwacht opvriezend wegdek (wanneer er dus niet preventief gestrooid is) worden de hoofdwegen, bruggen en viaducten, busbanen, routes voor hulpdiensten en snelfietspaden binnen 2,5 uur gestrooid. Direct daarop volgen dan de wijkontsluitingswegen. Het totale areaal dient binnen 3,5 uur gestrooid te zijn;
- Bij aanhoudende sneeuwval en/of ijzel dienen de wegen en fietspaden binnen 3 uur na het stoppen van de sneeuwval of ijzel/sneeuwvrij en gestrooid te zijn.

Sneeuwruimen
Bij aanhoudende sneeuwval is alleen strooien niet meer afdoende en wordt overgegaan op sneeuwruimen, in combinatie met strooien. Bij het sneeuwruimen ligt de werksnelheid lager dan wanneer er alleen gestrooid wordt, waardoor de doorlooptijd, afhankelijk van de hoeveelheid sneeuw, per route langer wordt. De strooivoertuigen worden voorzien van sneeuwploegen waardoor een gecombineerde actie van ruimen en strooien wordt uitgevoerd. Hierbij wordt op basis van de prioritering gewerkt.

Op de rijbanen wordt de sneeuw geruimd met behulp van zogenaamde sneeuwschuiven en gelijktijdig gestrooid. Na het schuiven blijft mogelijk een dun laagje sneeuw op het wegdek achter. Door het verkeer wordt het wegenzout verder "gemengd" waardoor de achtergebleven sneeuwresten snel dooien.

Fietspaden
Voor de fietspaden wordt gebruik gemaakt van zowel borstels als sneeuwschuiven. Het schuiven/borstelen van de fietspaden vindt altijd plaats in combinatie met strooien. Waar nodig wordt opgehoopte sneeuw verwijderd.

Nazorg
Op het moment dat de wegen sneeuwvrij zijn zal waar nodig hinderlijke restsneeuw op fietsoversteekplaatsen en kruispunten worden opgeruimd.

4. Uitvoering

Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma naar aanleiding van de ervaringen uit het voorgaande winterseizoen bijgesteld. Het gaat hierbij om uitbreidingen en wijzigingen in het areaal en mogelijke verbeteringen.

Projectleider
De projectleiding is gekoppeld aan de functie van functioneel beheerder afval en reiniging. De projectleider stelt jaarlijks het uitvoeringsplan gladheidbestrijding op en is de ambtelijke schakel tussen het bestuur en de gladheid coördinatoren. De projectleider wijst de gladheid coördinatoren aan, inventariseert meldingen en is verantwoordelijk voor de behandeling en beantwoording daarvan. De projectleider draagt zorg voor het beschikbare materieel, het onderhoud en vervanging.

Coördinatoren gladheidsbestrijding
De feitelijke gladheidbestrijding wordt in opdracht van de gemeente Weert uitgevoerd door Reinigingsdienst Weert. Zowel Reinigingsdienst Weert als de gemeente beschikken over gladheidcoördinatoren die op basis van specifieke meteo-informatie, eigen waarneming en waarnemingen door derden (politie, brandweer) bepalen wanneer er (preventief) gestrooid dient te worden.
De directe uitvoering van de gladheidbestrijding valt onder de verantwoordelijkheid van de dienstdoende gladheidcoördinator. Deze bepaalt wanneer er een aanvang gemaakt wordt met de gladheidbestrijding en geeft aan met welk materieel gestrooid moet worden. De gladheidcoördinator bepaalt tevens de te gebruiken hoeveelheden dooimiddelen.

De gladheidcoördinator van de gemeente geeft opdracht tot de feitelijke uitvoering van de gladheidbestrijding. Om een betrouwbare prognose te kunnen vaststellen beschikt de gladheidcoördinator over de volgende informatiebronnen:

- Weersvoorspellingen van Meteo Group met specifieke op Weert afgestemde gladheidsverwachtingen.
- Gladheidmeldsysteem (GMS), op basis van de in het wegdek aangebrachte sensoren. De sensoren registeren o.a. de wegdektemperatuur, luchttemperatuur, dauwpunt, neerslag, hoeveelheid restzout die nog op de weg aanwezig is.
- Telefonische meldingen Meteo Group van winterse neerslag voor Weert.
- Rechtstreeks contact met weerkamer Meteo Group.
- Eigen waarneming.
- Meldingen via politie en hulpdiensten.

5. Strooimiddelen

Algemeen

Dooimiddelen verlagen het vriespunt van water, of anders gezegd, het smeltpunt van ijs. Dit betekent dat het vriespunt niet meer bij 0º C ligt, maar lager. Hoeveel lager is afhankelijk van het soort dooimiddel en de hoeveelheid dooimiddel. Wanneer wegenzout op een opgevroren of besneeuwd wegdek wordt gestrooid trekt dit vocht aan, waardoor er vervolgens een zoutoplossing ontstaat en de dooiwerking intreedt.

Natstrooimethode

We kiezen voor het strooien met natzout. Door het zout te vermengen met pekel klonteren de zoutkorrels samen. Natzout hecht beter aan het wegdek en verwaait niet. Daardoor kan er ook preventief gestrooid worden. Dit levert belangrijke voordelen op:

- Beter voor het milieu. Door toevoeging van de zoutoplossing kan volstaan worden met minder wegenzout per m2. Ook kan er met deze methode sneller gewerkt worden, wat gunstig is ten aanzien van brandstofverbruik, uitstoot CO_2 en fijnstof. Daarnaast is er minder verwaaiing van het zout naar de omgeving.
- Verhoging van de verkeersveiligheid (door preventief strooien wordt het wegdek namelijk minder snel glad).
- Preventieve strooiacties kunnen onder lagere tijdsdruk uitgevoerd worden (het is tenslotte nog niet glad) en zijn efficiënter in te plannen, waardoor sprake is van minder inzet in de nachtelijke uren (kostenverlagend).
- Door het preventief strooien in de avonduren wordt beter invulling gegeven aan Arbowetgeving (arbeidstijdenbesluit).

Belang van verkeersintensiteit

De aanwezigheid van verkeer bevordert de werking van de op de weg aangebrachte dooimiddelen. Het verkeer zorgt voor verspreiding en het inrijden van de dooimiddelen, waardoor deze beter en sneller werken. Voornamelijk bij sneeuwval is dit van wezenlijk belang.

Dit is ook een belangrijke reden voor het feit dat op fietspaden bij sneeuwval het effect van de strooiactie minder snel merkbaar is. Vandaar dat, nog meer dan op de rijbanen, het vroegtijdig inzetten van sneeuwruimen op fietspaden een vereiste is. Een geringe hoeveelheid sneeuw wordt met alleen strooien op de rijbanen door auto’s wel weggereden.

Op fietspaden is dit effect door de veel geringere verkeersintensiteit en de geringe oppervlakte van het rijvlak van de banden veel kleiner.

Voorraadbeheer dooimiddelen

Het borgen van voldoende beschikbaar dooimiddel is een taak van de gemeente Weert. Daarnaast is besloten de voorraad wegenzout aan het begin van het seizoen te vergroten. De gemeente Weert beschikt over een (strategische) voorraad van 600 ton. Hierdoor is het risico van onvoldoende beschikbaar zijn van wegenzout aanzienlijk verminderd. Ook op landelijk niveau zijn maatregelen genomen om zout-schaarste te voorkomen.

6. Materieel

Voor de gladheidbestrijding wordt specifiek materieel ingezet. Het materieel is eigendom van de gemeente Weert. Dit materieel bestaat uit:

- Een nat zout installatie
- Zout depot
- Een vast strooivoertuig;
- Vier opzet strooiers;
- Twee getrokken strooiers(fietspaden);
- Vijf sneeuwploegen;
- Drie rolbezems (ten behoeve van fietspaden);
- Laadschop (ten behoeve van laden strooivoertuigen en borstelen).

7. Onderhoud en preparatie materieel

Voor aanvang van iedere winterperiode wordt al het strooimaterieel aan een onderhoudsbeurt en keuring onderworpen. Hiervoor zijn afspraken vastgelegd met de leverancier van strooimaterieel. Als het regulier onderhoud is uitgevoerd wordt door middel van een vlootschouw het materieel gecontroleerd op werking en deugdelijkheid. Dit gebeurt ieder jaar voor aanvang van het winterseizoen. Na iedere strooiactie worden de strooiers schoon gemaakt, het ontdoen van zoutresten om corrosie tegen te gaan en het behoud van gevoelige onderdelen. Na afloop van het winterseizoen wordt het strooimaterieel geprepareerd met een middel dat als een filmlaag op het materieel wordt gebracht ter bescherming tegen corrosie en het behoud van gevoelige onderdelen.

8. Vlootschouw en toolboxmeeting

Bij vlootschouw, voorafgaand aan het strooiseizoen, wordt al het materieel van opgebouwd en wordt er proefgedraaid met de voertuigen. Hierbij is al het personeel betrokken dat uitvoering geeft aan de gladheidsbestrijding inclusief de onderaannemer. Daarnaast is er een onderhoudsmonteur aanwezig van de leverancier.
De vlootschouw maakt onderdeel uit van de toolboxmeeting. Tijdens deze meeting wordt de omgang met het materieel wordt besproken en de te rijden routes voor het komende winterseizoen doorgelopen met de uitvoerders.

9. Afstemming met andere wegbeheerders

De gemeente Weert grenst aan een drietal Nederlandse gemeenten waarmee in de winterperiode afstemming plaatsvindt over hoe, wie, wat en wanneer strooit bij de gemeente grenzen. Dit overleg vindt plaats tussen de gemeenten Nederweert, Leudal en Cranendonck.
Daarnaast grenzen wij ook op drie plaatsen aan het buitenland (België). Twee van deze grensovergangen zijn provinciale wegen. Hier is geen verdere afstemming nodig. Voor de grensovergang van Altweerterheide naar de gemeente Bocholt is afstemming gevonden over wie, wat en wanneer strooit.

10. Communicatie

- **Intern** wordt de gladheidsbestrijding met verschillende vakgebieden afgestemd, in het bijzonder met de wegbeheerders. De projectleider gladheidsbestrijding fungeert hierbij als spin in het web. Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering en onderhoudt de contacten met zowel het weerbureau, andere wegbeheerders als met de medewerkers in de uitvoering van de gladheidbestrijding.
- **Extern** worden burgers en bedrijven binnen het beheersgebied geïnformeerd over de wijze waarop en waar de gladheid wordt bestreden en over de mogelijkheden om vragen te stellen en meldingen te doen.

De middelen die voor deze informatieoverdracht worden aangewend zijn:

- Internet;
- Gemeentelijke website;
- Service.ruimte;
- Digitale informatie panelen bij de hoofdwegen.

11. Meldingen/toezicht

Voor meldingen van burgers en bedrijven is de gebruikelijke meldingsprocedure van de gemeente van toepassing. Dat betekent dat meldingen betreffende gladheidbestrijding worden geregistreerd via het Service.ruimte van de gemeente Weert. In uitzonderlijke gevallen worden meldingen direct doorgegeven aan de projectleider gladheidbestrijding. Buiten kantoortijden is de consignatiedienst/piketdienst bereikbaar voor urgente meldingen. De meldingen worden in de jaarlijkse evaluatie opgenomen.
Het toezicht wordt door de dienstdoende gladheid coördinator uitgevoerd. Tijdens een strooiactie zal deze ten alle tijden aanwezig zijn om toezicht te houden op naleving van de afspraken (te strooien routes, gebruik materieel, hoeveelheid zout), monitoring van de weersvoorspelling en van de bereikbaarheid.

12. Duurzaamheid en Milieu

Duurzaamheid is en blijft een belangrijk aandachtspunt bij de gladheidsbestrijding. Omdat strooien met wegenzout effect heeft op het zoutgehalte van de grond, wordt het leefmilieu van flora beïnvloed. De aandacht hiervoor heeft ervoor gezorgd dat er in de afgelopen jaren belangrijke verbeteringen zijn doorgevoerd waaronder natstrooien.

Door het strooien van natzout kan er veel nauwkeuriger gestrooid worden en bovendien met minder wegenzout. Er wordt bewust omgegaan met het aantal strooiacties, de milieuaspecten wegen hierbij zwaar mee. De gladheidsbestrijders krijgen duidelijke uitleg over de juiste afstelling van de machines, denk hierbij aan de strooibreedte en de hoeveelheid zout per vierkante meter.

Alternatieve strooimiddelen

Uit het oogpunt van duurzaamheid worden de ontwikkelingen op het gebied van alternatieve strooimiddelen nauwlettend gevolgd. Het voortouw van de toepassing laten wij primair over aan Rijkswaterstaat en de provincie. De huidige projecten met Calcium Magnesium Acetaat zouten wordt gevolgd. Dit zout, gewonnen uit bermgras, wordt getest in Gelderland maar nog niet op grote schaal geproduceerd. Tevens vindt er een proef plaatst op de N504 in Noord-Holland in het gladheidseizoen 2020-2021.

13. Strooiroutes

De strooiroutes zijn opgenomen als bijlage. De te strooien wegen en fietspaden zijn ingedeeld in 6 strooiroutes. De bruggen en viaducten kunnen daarnaast apart gestrooid worden. Deze routes zijn onderdeel van het uitvoeringsplan en worden bij besluit van B&W vastgesteld. De projectleider gladheidbestrijding heeft het mandaat om tussentijds de routes te verbeteren en aan te passen.